

Östgötaspel

Östergötlands Spelmansförbund
www.ostgotaspel.com

Nummer 4, sep 2008
Årgång 8
Ansv utgivare: Toste Länne

Styrelsens ordf: Toste Länne
ordforande@ostgotaspel.com

Redaktör: Sven Lönnqvist
redaktor@ostgotaspel.com

Bara fyra tävlande 1945

Apropå vår lyckade spelmanstävling i Söderköping i juni erinrar jag mig ÖSF lilla tävling för medlemmar som hölls 1945 i Östra Ryd, en mil sydväst om "Sörping". Men först något om bakgrunden:

Det var hösten 1943. Världskriget pågick. Många män var, eller riskerade bli, inkallade i försvarsberedskap. Själv hade jag avslutat en trist beredskapsperiod och återvänt till jobbet i Blekinge. Mat och annat var ransonerat. Fick se en platsannons om en tjänst vid flygvapnets centrala flygunderhållsverkstad i Malmslätt. Där kunde man bli frikallad från militärtjänst. Sökte och fick jobbet från nyåret 1944. Tänkte stanna ett par år eller så. En 24-årig västgöte mötte ett nytt kulturlandskap.

Som medlem i IOGT fann jag snart

likasinnade, främst i Malmslätt och Linköping. Blev snart spelman i Godtemplarnas folkdanslag Kedjan i Linköping. På min arbetsplats jobbade vi under kriget 6:30 till 18:30. Kortare på lördagar, men ibland krävdes övertid. Veckosluten ägnades ofta åt ideella föreningar, men även idrottsträning, manskör mm.

På jobbet tog en sadelmakare kontakt med mig, **Harald Strandman**, en av instiftarna av ÖSF år 1927. Harald var också medlem i IOGT-logen Malmslätt Framtid. Den hade bildats 1905 som en motvikt till ett omfattande superi vid denna landskaps gamla garnisonsort med två Kungliga Grenadjärregementen - senare betecknade I4 och I5. I Logens jultidning 1906 skrev en ledare: "De som kommo nyktra från Malmen

voro fä". Det handlade om slutet av 1800-talet, då här fanns 20 utskänkningsställen för bl.a. alkoholdrycker.

I april 1945 blev jag medlem i ÖSF. Harald gav mig några av sina låtar. Han och en annan av våra instiftare, **Harry Holmquist**, hade varit spelmän för "Kedjan". Harry blev Riksspelman. Han och Riksspelmännen **C G Lindqvist** och **Ivar Hultqvist** agerade välvilligt som mina mentorer, och hjälpte mig tillrätta i den Östgötska folkmusiken. Jag fick notblad, inbjudan att vara med på spelningar, till och med i tävlingen, som denna långa inledning skall handla om.

Om jag inte minns fel ...

"Jag har varit glömsk så länge jag kan minnas". Så här upplevde jag tävlingen i Östra Ryds prästgårdsträdgård en solig sommardag 1945:

Som en följd av kristiden var det allttjämt svårt för många medlemmar att delta. Ganska få kom dit, bara fyra tävlade om de tre priserna, små tennskålar. En av de tävlande, inflyttad från Dalarna, Sven Hardal, var på något sätt osams med veteranen Ivar Hultqvist, vilken utsågs till enväldig domare. Jag kände mig inte kvalificerad, men Ivar hade föreslagit mig att tävla med någon låt av Harald Strandman. Det blev Skrammelmarschen, en föga känd, udda skapelse.

Vi fick bara spela en låt var. Vilka de övriga två tävlande var minns jag inte, jag var ju alldeles ny som medlem.

Till min stora förvåning och glädje fick jag tredje pris, Sven Hardal, den erfarne spelmannen, blev utan. Han blev förbannad. Men inte var det mitt fel. Kyrkoherden själv var prisutdelare.

Ett soligt minne av mitt första — och sista — deltagande i en sådan tävling.

Text: Ingemar Lindstrand, Malmslätt

Redaktörens not:

Ingemar var nog lite tveksam till att ta med dessa noter, men jag tycker det är roligt att ha med dem. Låten komponerad/ nedtecknad runt 1930. Kan kanske inte direkt betecknas som folkmusik, mera som ett musikaliskt skämt? Notera för-stämning cis-a-e-a.

Föredömlig klarinett och organiskt samspel

Vem hade trott att det skulle bli en klarinet-
tist som bäst hyllade minnet av den legenda-
riske östgötske spelmannen Pelle Fors?

Pontus Estling, frilansande klarinet-
tist från Borås, fick ta emot guldmedaljer i
både solo och gruppspel vid Östergötlands
spelmansförbunds första Pelle Forstävling
i Söderköping 14 juni.

Östgötarna höll sig framme i gruppspels-
klassen genom Christer och Kristina Samu-
elssons andraplats och glada Anonyma
folkmusiker från Norrköping.

Söderköping bjöd på Musik på gator och
Torg och inför speltävlingen fanns det till-
fälle för buskspel på gator och torg och ett
gigantiskt allspel på stadens största torg.

Det var en förväntansfull skara av öst-
götska spelmän som därefter samlades i
Logen Vidars lokaler i Söderköping för
att inte bara för att få höra och se tävlande
spelmäns även för att få delta i det första
Pelle Fors-allspelet.

Den lilla scenen i ordenshuset knakade
betänkligt när alla pressade ihop sig för att
bland annat spela en Pelle Forsvals.

Publiken kom också trots att Sverige just
då spelade en avgörande match i fotbolls-
VM mot Italien.

Det blev flera timmars lyssnande till både
nyckelharpa och klarinett innan alla sju del-
tagarna i soloklassen och de tre grupperna
i gruppspelsklassen hade spelat färdigt.
Juryn, bestående av riksspelmännen Pelle
Björnlert, Magnus Gustafsson och Eva
Blomquist Bjärnborg, lade pannor i veck,
log och viskade till varandra när de funde-
rade på vilka som skulle få pris till minnet
av Pelle Fors.

Mannen utan vilken tävlingen inte hade
blivit av.

För 100 år sedan hade han kommit till
Östergötlands första spelmanstävling i
Söderköping. Gammal redan då och han
kanske inte lät så bra men han hälsades av
folkets jubel.

Nu 100 år senare var han med på täv-
lingen, på framsidan av de sex medaljerna
som skulle delas ut i solo- och gruppspels-
klasserna.

Medan juryn tänkte, tyckte och tog mål-
tidspaus kunde den som gick på stan inte
undgå att höra och se annat gruppspel.
Det gick ju inget vidare i fotbolls-EM i
matchen Sverige-Spanien med det snöpliga
baklängesmålet på övertid.

Det blev sedan klarinetten som inte ovän-
tat vann över fiolen

Så här tyckte juryn,

- 1:a pris Pontus Estling, klarinett, Upp-
sala. Motivering: För ett musikantiskt
och föredömligt låtspel på klarinett.
- 2:a pris Jonas Åkerlund,fiol, Värends-
Nöbbele. Motivering: För ett personligt
och klangrikt polskespel.
- 3:e pris Emilia Amper, nyckelharpa,
Stockholm. Motivering: För ett utåtrik-
tat och lekfullt polskespel.

I gruppspelsklassen vann Pontus Estling än
en gång tillsammans med Kersti Johansson.
Motivering: För ett briljant och organiskt
samspel.

Juryn ansåg vidare att Christer och
Kristina Samuelsson från Mjölby skulle få
andrapriset för ett lyhört samspel.

Jubel i lokalen blev det när hemmalaget,
Norrköpings studentspelmannslag, Ano-
nyma folkmusiker, fick tredjepriset för ”ett
lovande gruppspel”..

För Pontus Estling och Kersti Johansson
kom förstapriset som grädde på moset.
Båda två är med i spelmansgruppen Tril-
ler.

— Bättre kan vi inte må, sade Pontus
Estling.

— Dels fick vi de två första Pelle Fors-
medaljerna i guld, dels släppte vår grupp
Triller sin första platta ”Gryning” förra
veckan under Ransätersstämman.

Pontus Estling gillade också de pampiga
medaljerna.

— Den här medaljen skall jag ha på min
gamla militäruniform modell Å, sade han
efter segern.

Kersti Johansson hade först inte tänkt vara

med i tävlingen

— Jag vågade knappt eftersom Pelle
Björnlert i juryn är en av mina stora förebil-
der och en av de stora på slängpolska.

Så blev det stor fotografering i sommar-
kvällen och snack med media innan spel-
lusten tog över i trädgården mot ån med
utsikt mot kyrkan

Dessvärre blev det som i valsen Dansen
går på alla bryggorna. Allt fler myggor
dansade runt de som ville spela och så var
det roliga slut.

Text: Håkan Wasén

Bilder: Katarina Hammarström

Pontus Estling och Kersti Johansson hade många
anledningar att vara glada i Söderköping. Dels för
förstapriser i både solo och gruppspel, dels för att grup-
pen Triller just gett ut sin första skiva.

Medaljörer i Söderköping: Emilia Amper, Christer Samuelsson, Henrik Schön, Kristina Samuelsson, Pontus
Estling, Kersti Johansson, Anna-Karin Ekman, Beata Norén, Jonas Åkerlund, Ingrid Äbrlin

Bingsjö och Malmköping — Skönast för novisen

Det har blivit en stämmingsfull sommar. För novisen var Bingsjö en upplevelse över all förväntan men små mysiga stämmor som Malmköping är inte fy skam heller.

Ringarum

Stämmosäsongen började traditionellt med stämman på Nationaldagen i Ringarum. Vacker miljö, gott fika och ett allspel, dock med ett par för Linköpingsbor väl lokala låtar.

Dessvärre uteblev buskspelet för fiol och nyckelharpspelarna nästan helt. Det fanns inte tillräckligt många villiga där.

Däremot fanns det mycket för den som ville frossa i dragspel.

Stämmans plus är möjligheten att spela ”vanliga populära dragspelslåtar”.

Yxnerum

En pytteliten stämman i en liten hembygds-gård, Salvedal. Vackert och varmt väder men området är ganska litet och buskspelet får stå tillbaka för uppträdanden på scen.

Även om det blev ett roligt buskspel bakom en husknut.

En oväntad upplevelse blev att oväntat få stå på scenen som inropad i gruppen *Var det Sockna Kjoltyg?* Kul för en novis.

Julita och Malmköping

Midsommar i Julita Sörmland. Och anrik stämman trots regn och trist väder men buskspelet i en av stugorna var helt ok. Likaså den fina konserten i kyrkan efteråt.

Dagen därpå Malmköping.

Jag hävdar att det är en av de bästa stämmorna i Mellansverige tack vare att här bjuds allt i bra miljö på liten yta. Sprittande durspel och bara tio meter därifrån harpa och ytterligare tio meter till fiol. Och mestadels låtar vi östgötar kan.

Folk och dans i Svaben, ”mygget” rolig.

Så blev den av. Turen till Dalarna i årets stora spelmannsstämmovecka. En hel vecka bedömdes som en för stor munskbit så det blev en halv med skön dans till Boda Spelmanslag i Ovanmyra bystuga till en början.

Ett spelmannslag som spelar utan paus eftersom nya spelmän hela tiden fyller på när andra tröttnar. Det Ni i Linköping, som inte ens har ett spelmannslag.

De som spelade buskspel i Svaben fick kapsla in sig för att spela med myggen.

Folk och Dans i Svaben bjöd på ett an-norlunda allspelsupplägg. Nya spännande låtar utsågs av ett antal spelmannslag som först framförde sin låt.

Därefter fick alla spela en eller två repriser tillsammans med låten.

Jättekul utmaning och spännande. Myggen såg dock till att suga musten ur både spelmän och det mesta buskspelet. Bara

den utrustad med munkjacka och halsduk kunde klara en längre tid ute bland myggen. Dansmässigt var dock Svaben en höjare med trevlig dansintroduktion och bra dansutrymmen. Roligast utan konkurrens Ranrike spelmän från Göteborg med tuba och danser och låtar vi inte hört eller dansat.

Alla trivs på spelmannsstämman i Malmköping, både spelmän och hundar

Bingsjö rakt in i hjärtat

Hjärtat dunkade extra hårt på den spikraka vägen genom vilda skogar mot Bingsjö för förstämman. Skulle det bara vara en kommersiell stämman med bara proffs där eller var det något för en ”novis”.

Friska låtar ekade från serveringens balkong medan vi strövlade runt på det berömda gårdstunet efter en kort sejour på vägen hos dragspel och fiol på campingen.

— Där får man väl inte spela, tänkte jag.

En timme senare satt jag lyckligt fångad mellan ett gäng med durspel och fiol och vilda valser och ett stabilt stilrent gäng från Stockholm med harpor och fioler och låtar jag kände igen. De spelade varannan låt så de var bara att åka med eftersom jag varit klok nog att sätta mig mitt emellan gängen.

Ytterligare en timme senare stod jag på scenen inne i serveringen med ett par vilda spelmän som krävde medverkan av en fiol till. Dit kom även Åke Ufo Andersson och så var den natten räddad.

Dagen därpå bjöd på utsökt väder och tusentals besökare. Undertecknad hade i förväg fått privatlektion i allspelslåtar i Rättvik av Anita Thor och Jan Erik Karlsson. Stor tack för det.

Stämningen var tät och het när alla allspelare drillades inne i myggrik lada i två timmar inför det stora allspelet i bland annat *Nåsrågan* och *Farmors brudpolska*.

Att sedan få vara med och spela med 120 spelmän inför 6000-7000 personer det var en ännu oslagen höjdpunkt.

På kvällen och natten kände man sig som ett musik-bi. Man flög från ”musikblomma” till ”musikblomma”. Landade på dansk blomma och fick spela sköna *Mennett från Laesö*, fortsatte till svensk blomma där det spelades på Sättravallen utlärare Björnlerterks slängpolska.

Man kunde landa på blommor med populär musik och fioljazz och en och annan Sven-Ingvars eller Johnny Cash presterad av ättlingar eller f.d. medlemmar i Runo Rockers.

Till slut hade fukten töjt ut taglet så långt att det inte gick att spela längre men då var klockan redan 02.00

Och allt detta varvat med dans.

Dalarna — vi kommer tillbaka!

Det tar tid att ta sig till tunet i Bingsjö för rätt som det är fastnar man i musik

Vadstena i juli.

Brukar ge lite buskspel och i år bättre än vanligt. Plötsligt, efter programmet med fina Lisa Rydberg, stod alla i en utställningslokal och spelade tillsammans. Jätteroligt!

Valö-Björkfors

Vackra stämman i Ekebyborna fick ge vika för Valö samma dag. Många bra musiker kom till Valö men också regnet. Mest nyckelharppspelare vilket begränsade allspelslåtsurvalet något. Arrangörerna bjöd på smörgås och ett fint program med många bra grupper.

Däremot kom buskspelet på undantag, dels på grund av regnet och dels på grund av bristen på extra inomhuslokaler. Ett par partytältstak kanske kan bli lösningen nästa år då vi hoppas att frontalkrock uteblir mellan Valö och Ekebyborna.

Text och bilder: Håkan Wasén

Folkmusiken blir bara yngre!

Nej, det är inget mossigt med folkmusik, om nu någon trodde det. (Knappast någon läsare av detta blad i alla fall.) Vi vet att folkmusiken är outslitlig och alldeles för bra för att läggas i malpåse. Och årets stämma i Linköping visade på alla sätt att vår favoritmusik har framtiden för sig. Av deltagarna var ett stort antal under 25 år och de spelade, dansade och sjöng med både skicklighet och hjärtats lust. Även i lag med de mer rutinerade besökarna. Här möttes verkligen generationerna.

Folkhögskolan och Valla

Efter att stämman blivit husvill när Sätrevallen stängde, var det bara att åter hitta nya lokaler. Stämmokommittén hade gjort ett lysande jobb och förlade helt enkelt fredagens och lördagens evenemang dels bland museerna i de gamla husen på Vallaområdet, dels på Valla folkhögskola.

Det fungerade jättebra. Även om Sätrevallen har många trevliga sidor, så blev nu stämman återbördad till Linköping. Dessutom blev den mycket lättare att ta sig till för långväga gäster (jo, det fanns ett antal!) och för alla som inte har bil, t.ex. de yngre.

Två fina folkmusikkvällar

Fredagskvällens förstämman i folkhögskolans matsal drog bortåt 100 personer. Filidur och RAJ stod för den gedigna dansmusiken, uppbackade av unga spelmän som såg till att dansen höll på till halv två på natten innan de sista dansarna gav upp!

På lördagskvällen tog vi oss allihop åter till folkhögskolans matsal. För dem som beställt mat bjöds en väldigt god buffé med praktisk självservering när det passade en. Dansen drog igång parallellt. Spellistan var fulltecknad och vi höll igång länge även den natten. Östgötalåtarna flödade!

lokalerna. De sånglystna fick en timmes vistuga ledd av Lisa Hellsten. Där blandades vackert och skämtsamt och den blodiga balladen om "den lilla Karin" fick också vara med. Lika ruslig som alltid.

Buskspel med blandade åldrar på Valla folkhögskola på lördagskvällen

Överallt i lokalerna var det buskspel med unga och gamla deltagare. Mest fioler, några nyckelharpor och enstaka dragspel. Spel, dans och sång var samlat på ett bra sätt i

Intensiva kurser

Lördagens kurser på dagtid drog också många deltagare. Inte konstigt med så meriterade lärare! Jeanette Walerholt Rousu,

riksspelman från Småland (nu lärare på folkmusikgymnasiet i Rättvik) och Christina Frohm, riksspelman från Sörmland (till vardags fiolpedagog i Sollentuna) gav handfasta spelråd och fina låtar till deltagarna på spelkurserna. Det var alla åldrar och många lät väldigt nöjda efteråt.

Eva Åström Rune, folksångerska och pedagog från Göteborg (ursprungligen Dalarna) har nyligen gett ut en rosad skiva med svenska gruvarbetarsånger. Men till Linköping kom hon för att lära ut först visor till bröllop och andra högtider och sedan trall till dans. Deltagarna kastade sig ivrigt in bland alla toner och det lät snabbt bra.

Stig & Helen Eriksson från Norrköping lotsade med pedagogisk skicklighet i danskurserna. På förmiddagen östgötska polskevarianter och på eftermiddagen mera grundläggande gammaldans. Även här deltog många yngre. Svetten lackade och snart kunde alla något nytt.

Spelmansstämmeväder utan buskspel

Valla visade sig från sin bästa sida på lördagen. Sensommarsolen flödade på de röda husen och hästarna i hagarna. Mellan odalmannens och vagnsmuseet stod stämmokansliets tält. Där ligger också en fin gräskulle med bänkar och bord. Som gjort för buskspel! Men den låg öde större delen av dagen.

Även runt den gamla Mjellerumsgården, strax intill, saknades spelmännen. Många människor flanerade förbi i det vackra vädret och tittade sökande efter den utlysta spelmansstämman. Men alla spelmän satt inne på kurserna. Ingen hade kommit på vilken fin miljö för buskspel där finns.

Efter klockan tre fylldes dock området mellan Valla-museerna med spelmän och musik. Kurserna var slut och juniormästerskapet satte igång på väl vald plats vid gräskullen. Ungdomarna visade framfötterna i den traditionella spelmansmusiken. Ett lyckat evenemang som avhandlas i egen artikel på sista sidan.

Söndag i Gamla Linköping

Allspelet som inledde söndagens traditionella stämma, var riktigt månghövdat. Säkert 50 personer med Eric Hammarström som spelledare. Publiken var skapligt stor men ganska åldersstigen. Den visade inte alls den förnygring som fanns bland spelmännen. Konferencieren Lisa H kallade särskilt fram alla allspelsdeltagare under 20 år och det var inte få!

Naturligtvis kan vi tacka arrangemanget med juniormästerskapet för många av de unga deltagarna. Det tror jag är riktigt lyckokast. Om ungdomarna känner att de

Buskspel i Gamla Linköping med bl.a. veteranerna Kurt Widin och Ingemar Lindstrand (som också skrivit artikeln på första sidan)

uppmärksammas och får en plats bland de äldre spelmännen, kommer allt fler att delta. Och det är viktigt att de får höra och möta de äldre spelmännen. Samtidigt kommer de förhoppningsvis att dra en allt yngre publik till stämman och den blandningen behövs om inte stämman ska insomna.

Söndagens scenprogram var digert med deltagande ungdomar i nästan alla framträdanden. Fint spel och fin dans om vartannat. "Storfamiljen" Erikssons uppvisning med pardanser imponerade särskilt, till härligt dansspel på fiol av Rune Persson och hans värmländske spelkamrat Bosse Lundberg.

Dags att flytta stämman helt?

Om jag förstätt det hela rätt så var det sista året som hantverkarmarknaden hölls i Gamla Linköping i år. Den drog heller inga mängder med besökare trots skapligt väder. Och om inte marknaden drar besökare, vilka hittar då till söndagens stämma på den undanskymda dansbanan?

Jag tror att stämman istället kan etablera en ny tradition bland Valla-museerna. Snart upptäcker spelmännen att de också erbjuder en härlig miljö. Lyckas man även boka den fina Mjellerumsgården så finns många bra spelplatser inne och ute med tillgång till mat, café och festlokal. Valla folkhögskola är annars ett mycket bra kvällsalternativ.

Stämman blir också fri att välja ett eget datum när inte hantverkarmarknaden styr. Gör ett arrangemang med förstämman fre-

dag kväll och sedan kurser, juniortävling och övriga stämman på lördagen, avslutad med mat, spel och dans. Det drar spelmän och dansare och säkert även andra! Söndagen drar nu allt mindre publik och kanske har tjänat ut?

Årets arrangemang är början på något nytt. Stämmokommittén har gjort ett fantastiskt jobb och ska ha en stor eloge! Allt fler unga, lovande spelmän deltar och vill vi behålla dem kan ju ett tips vara att fråga vad som lockar dem till en spelmansstämma. Utan att det blir en festival, för det har vi redan en förträfflig!

Text och bild: Katarina Hammarström

Notiser

Östgötskt ungdomsfolkband startat!

Gruppen Östgötafolk bildades våren 2008 och består av folkmusikungdomar från hela länet som får chansen att bilda ett sorts spelmanslag och fördjupa sig i folkmusiken. Deras ledare är Per Eckerbom, spelman och fiolpedagog från Skåne, numera hemmahörande i Motala.

Tillsammans med Per och flertalet inspirerande gästmusiker har de träffats och spelat tillsammans under ett antal helger. Modellen att stödja ungdomars folkmusicerande på detta sätt kommer från Gävleborg som haft det i flera år.

Östgötafolks första konsert med dans arrangeras lördag 6 december på Globenteatern i Linköping av folkmusikföreningen där. Kom och lyssna på en ny generation spelmän! Det blir spellista till dansen så det finns plats för fler spelmän också!

Senaste nytt om musikarkiv

Projektet för att starta ett östgötskt musikarkiv, har glädjande fått ekonomiskt stöd från Sensus Östergötlands regionorganisation. Arbetsgruppen för ett musikarkiv hade möte med motsvarande grupp från Sörmland i samband med Linköpings-stämman. Grupperna har många gemensamma frågor och en förmedlanden länk är Arne Blomberg som deltar i båda. Titta på den fantastiskt fina hemsidan för det sörmländska arkivet som han lagt upp: www.sormlandsmusikarkiv.se

Projektledare för arbetet för ett östgötskt musikarkiv är Katarina Hammarström. Om någon är intresserad av att vara med i planeringen (som kommer att starta med folkmusiken), kontakta då gärna Katarina på 0121-144 47 eller kaham@telia.com.

Flöjtspel från Linköping tog hem juniormästerskapets soloklass!

För andra året hölls juniormästerskap (upp till 20 år) i sydöstsvensk folkmusik på Linköpingsstämman. Inga stora skaror deltog, tre solister och fyra grupper ställde upp. Men de var naggande goda å andra sidan och flera var långväga gäster.

Tävlingen hölls mellan Odalmannens museum och vagnsmuseet på Valla-området. Publikens slog sig ner på den gröna kullen ner mot spelplatsen vid ladugårdsväggen. Där skulle man mycket väl kunna anlägga en liten scen inför nästa års stämma. Ljudanläggning var dock ordnad och ljudteknikern gjorde ett ovanligt fint jobb, vilket juryn berömde.

Årets jury bestod av Christina Frohm, Sollentuna, Peter Pedersen, Västervik (båda ordinarie Zorn-juryledamöter) samt Astrid Selling Sjöberg, Bräkne-Hoby (Blekinge). En välmeriterad samling riksspelmän som har vana på folkmusikaliska bedömningar. Det kom väl till pass för deltagarna visade sig vara ovanligt jämgoda.

Ungdomarna intog scenen och verkade inte särskilt nervösa. Alla fick spela tre låtar var, varav minst en skulle vara en slängpolska. Det var inte något problem, de verkade tillhöra favoritlåtarna. Tänk vilken skillnad mot längre tillbaka i tiden när dalapolskorna stod högst i kurs.

Soloklassen

Det var på vippen att soloklassen gick att genomföra. I sista stund bestämde sig en tredje deltagare för att ställa upp och det var hon väldigt glad för efteråt. Till sin stora förvåning vann hon nämligen!

Med två slängpolskor ur Andreas Dahlgrens notsamling från Tryserum och en slängpolska från Mörkö i Sörmland, knep Sara Lindström från Linköping välförtjänt

första platsen. Motiveringen löd ”för klangfullt och dansant spel på tvärflöjt”.

Tvåa kom Manda Stridh Bomander från Vetlanda som skickligt spelade Smålandslåtar på fiol. Tredje platsen gick också till en östgöte: Stefan Losjö från Linköping, som spelade fiol och fick pluspoäng för sina spexiga kommentarer till låtarna.

Sara Lindström mottar förstapriset om 1000 kr från ordföranden Toste Länne på söndagens stämma i Gamla Linköping

Gruppspelsklassen

I gruppspel tog Småland hem segern genom systrarna M, dvs. Manda och Matilda Stridh Bomander från Vetlanda. Riktigt fint stämspel av två slängpolskor och en marsch, belönades med motiveringen ”för gott och klangfullt samspel”.

På andra plats kom gruppen ’Klasro fiol’ från kulturskolan i Sollentuna som visade fint samspel på fiol och i sista låten hur man

slår tonerna med blompinnar! Trea kom ’Klasro damer’, dvs. tjejerna ur föregående grupp.

På fjärde och sista plats kom i år Linköpings Unga Spelmän – LUS, dock inte fulltaliga. Tre tjejer och två killar på svängigt fiolspel men som kanske inte riktigt fick till samspelet i år. Bättre kan ni! Det bara att försöka igen nästa år.

Systrarna Manda och Matilda Stridh Bomander som vann gruppklassen i juniormästerskapet spelar upp för juryn

Prisutdelning

Efter lång överläggning skedde prisutdelningen efter kvällens middag på Valla folkhögskola. Alla fick diplom med motiveringar och publikens jubel. Under söndagens program i Gamla Linköping fick förstapristagarna dessutom ta emot 1000 kr för solo- respektive gruppspel samt visade prov på sitt fina spel från scenen.

Text och bild: Katarina Hammarström

Lyssnat och läst

Kan lågmäldhet rymma intensitet och innerlighet?

Ja, Eva Tjärnebos röst kan det och ger ljuva kärleksvisor djup och värme, men den förvandlas lätt till skratt och bubblande glädje i skämtvisor!

Eva har alltså kommit med ännu en CD tillsammans med Viskompaniet – Inge Henriksson, Kjell Landström, Pär Furå och Leif Åhlund, fyra spelmän med stor bredd som kompletterar Evas sång – med ett enda undantag, den älderdomliga *Godafon flicka lilla vän* är som en stjärna mot natthimlen med Evas innerliga sång à capella.

Ur de östgötska vishäftena har Eva hämtat *Allra högst upp på himlens fäste* och även visan *Inte sörjer jag för morgondagen* har östgötska rötter. Den är efter spelmannen Erik Andersson i Björkvik, född 1845 i Skedevi.

Jag har med glädje lyssnat på skivan och roade mig med att även spela en tidig skiva – Folkvind – där Eva sjunger tillsammans med Peter Erson och Torbjörn Näsbom. Plattan är inspelad 1977 men håller än – sina 30 år till trots. Evas röst har mognat och Viskompaniet har större bredd än Peter och Torbjörn, men för övrigt är konceptet lika – en härlig visblandning samt några instrumentala spår, precis som på konserterna.

Behöver du fler argument innan du köper skivan kan du lyssna till titelvisan på kompaniets hemsida www.viskompaniet.se.

Text: Arne Blomberg

Min utvalda vän. Förlaget Tongång AWCD-62, distribution CDA.

Äntligen en riktig bok om Skånska Lasse!

Decennierna efter förra sekelskiftet var bondkomikernas storhetstid och flera av dessa underhållare kom från Östergötland. Mest känd blev nog Skånska Lasse, dvs Theodor Larsson – skåningen som blev Mjölbybo och spred sina visor över landet. Motorcykeln, Joan på Snippen och Elektricitetsvisan sjungs nog än, men de flesta var tillfällighetsvisor, som gisslade aktualiteter, politiker och myndigheter – precis på samma sätt som dagens ståuppare!

Harry Netzell växte upp i Mjölby, där Skånska Lasse under större delen av sitt vuxna liv var bosatt med sin stora familj. Han har under flera år forskat om Skånska Lasse och i sin bok ger han liv åt honom som textskrivare och scenartist med exempel från drygt 130 texter.

Resultatet har inte bara blivit en faktaspäckad bok, utan också en läsvänlig historia om snickargesällen som hamnade i Östergötland och successivt övergick till artistlivet, med stora framgångar, men också många bekymmer för att försörja sin familj när bondkomikens popularitet började dala.

Jag har med intresse och nöje läst Harry Netzells bok och rekommenderar den varmt till alla visintresserade – inte bara i Östergötland!

Text: Arne Blomberg

Skånska Lasse

Harry Netzell

Harry Netzell, Skånska Lasse. Stranda förlag ISBN 978-91-977426-0-3.

Boken kan beställas på www.strandaforlag.se, tel 0499-210 54.

E.G. Gustafsson, Breymyre, notbok 1899

Erik Gustaf Gustafsson var arbetare vid Breymyre såg. Breymyre ligger en halvmil öster om Rejmyre, Östergötland och var vid förra sekelskiftet en sjudande industriort med bl.a. linbaneförbindelse med Rejmyre och Simonstorp.

Gustafsson anses vara elev till storspelmannen *Carl August Lindblom* och han spelade bl.a. med *Albert Gustafsson-Wall*, Vingåker (född i Skedevi 1866) - även han elev till Lindblom.

Västra Sörmland och norra Östergötland utgör ett gemensamt traditionsområde och det är CA Lindblom, som med sina många elever satt sin prägel på det bevarade materialet.

Notboken innehåller drygt 50-talet melodier - valser, polonesser, hambopolketter, marscher, schottisar och polketter. En fransös ingår - en populär dans vid alla baler under 1800-talet, men som började försvinna vid den här tiden.

EG Gustafsson var född 1863, son till spelmannen och torparen Gustaf Andersson, Mosshult (f. 1832).

En farbror till EG Gustafsson, Eric Gustafsson (f. 1845 i Skedevi) var också spelman - särskilt duktig polskespelare enligt Gustafsson-Wall. Han bodde i Björkvik och kallades vanligen Fyrkanten efter stället han bebodde.

Notboken finns på www.sorlandsmusikarkiv.se där du hittar massor av noter, 700 spelmansbiografier (många med bilder), ljudinspelningar mm. Mest sörmländskt förstås, men även en del östgötskt – spelmännen brydde sig inte om förvaltningsgränserna.

Hemsidan bjuder även på en notbok från 1841 efter organisten P.A. Appelqvist, född 1820 i Kimstads s:n, Östergötland. Han var organistelev till Olof Styrlander och valdes till Stigtomta församlings ordinarie organist och skollärare 1841.

Nytt material varje vecka. Kolla! www.sorlandsmusikarkiv.se !!

Text: Arne Blomberg

Kalendarium

Folkmusikaktiviteter i Östergötland och angränsande områden

Lörd 20 sep	Fil: Konsert- och danskväll med Fatang kl 19.00 på Globenteatern, Linköping. (Inträde). Trio som spelar ”uppländsk världsmusik” med spelglädje
Ons 1 okt	Fil: Folkmusikcafé kl 19.00 Plats: Hemslöjdsgården, Läroverksgatan 7, Linköping Pris: Fritt inträde. Kom för att spela, dansa, fika, sjunga och lyssna. Cafétet börjar kl 19.00 med en timmes visstuga, följt av dans till spellista. Vissa kvällar även dansutläring
Fred/Lörd 10-11 oktober	Fil: Linköpings folkmusikfestival Plats: Folkets park, Linköping. (Inträde) Se vidare på: http://festival.folkmusik.nu/
Måndagskvällar 20/10 – 24/11	Fil: Nybörjarkurs i polska 19.30-21.00 Plats: Hemslöjdsgården, Läroverksgatan 7, Linköping. (Kursavgift)
Lör 1 nov	Fil: Danskurs 10.00-16.30 Plats: Globenteatern, Linköping. Anmälan krävs, se nedan! Kursavgift. Danskursen vänder sig främst till er som redan har grundläggande kunskaper i polskedans och nu vill utveckla dessa
Lör 1 nov	Fil: Spelkurs 10.00-16.30 Plats: ABF:s lokaler, Snickaregatan 20, 3 tr. Linköping Pris: 350 kronor (medlem eller studerande: 300 kronor; medlem och studerande: 250 kronor) (Kvällens arrangemang ingår!) Anmälan: anmalan@folkmusik.nu eller 0142-20248 Spelkursen leds av Adrian Jones (från Gjallarhorn/Ale Möller band) och Maria Jonsson (från gruppen Timber). Maria Jonsson har sina musikaliska rötter i Västerbotten, men arbetar i dag som fiol- och folkmusiklärare på Musikkonservatoriet i Falun. Adrian Jones är uppvuxen i Leksand och har stor kunskap om folkmusiken från Dalarna och siljansbygden - men även erfarenhet från musikaliska områden såsom amerikansk bluegrass och klassisk musik. Både Maria och Adrian är utbildade vid musikhögskolan i Stockholm!
Lör 1 nov	Fil: Dalafrossa, konsert och dans, 19.00 Plats: Globenteatern, Linköping. Inträde. Med kursledarna ovan
Ons 5 nov	Fil: Folkmusikcafé, 19.00, Hemslöjdsgården, Linköping. Fritt inträde
Lörd 22 nov	ÖSF höstträff
Sön 16 dec	Fil: Ale Möller, Aly Bain och Bruce Molsky, 18.00 Plats: Forumteatern, Ågatan 57, Linköping (Inträde) Spelglade multiinstrumentalisten Ale Möller med Shetlands-födde fiolvirtuosen Aly Bain och amerikanske Bruce Molsky på fiol, gitarr och banjo
Ons 3 dec	Fil: Folkmusikcafé, 19.00, Hemslöjdsgården, Linköping. Fritt inträde
Lör 6 dec	Fil: Östgötafolk, 19.00 Plats: Globenteatern, Linköping. (Inträde 50 kr)

Förbundets höstträff blir preliminärt lördag 22/11

Ledare för ev. kurs är inte klart men det kommer att ordnas med ett tema för träffen. Efter programpunkten har vi knytalas följt av buskpel, allspel, tokspel och alla sorters spel så länge vi orkar! Med andra ord tänker vi ha riktigt trevligt. Vi återkommer med upplysningar om klockslag och plats i oktobernumret av Östgotaspel, men boka in träffen i almanackan redan nu!

Skicka gärna in uppgifter på evenemang och aktiviteter som du tror kan intressera Östgotaspels läsare till redaktor@ostgotaspel.com!

Ta även en titt i kalendariet på vår hemsida, www.ostgotaspel.com, så får du de allra senaste uppdateringarna. Har du ett evenemang du vill annonsera om på hemsidan, skicka e-post till bjorn@ostgotaspel.com.